

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. An Deus diligat necessario creaturas existentes & futuras?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

potest non convenire. Ex quo ulterius sequitur, A
illum esse necessarium, nedum quoad specifica-
tionem, sed etiam quoad exercitium. Quo argu-
mento usus est D. Thomas 1. contra Gent. cap.
80. in fine

39 Dices, Si haec ratio valeret, probaret etiam quod
amor creaturarum necessarium est in Deo, quia
etiam illis amor reperitur in creatura rationali,
& imperfectionem non dicit; aliàs nec liberè pos-
set Deo convenire.

Sed negatur sequela, ad cuius probationem di-
cendum est, quod licet amor creaturarum non di-
cat imperfectionem in absoluta sui convenien-
tia, bene tamen, in sui convenientia necessaria &
essentia: quia maxima imperfectio est, subje-
ctum necessitari ad amorem ab objecto finito &
limitato.

40 Deo secundo, rationem D. Thomae efficaci-
ter ostendere, Deum amare se necessarium, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium.

Probat conclusio explicando illam ratio-
nem. Si ergo habet S. Do. Cor hic art. 3. *Voluntas
divina necessariam habitudinem habet ad bonitatem
suam, quae est proprium eius obiectum: unde bonita-
tem suam Deus ex necessitate vult, sicut & voluntas
nostra vult beatitudinem, & qualibet alia potentia
habet necessariam habitudinem ad proprium & princi-
pale obiectum, sicut visus ad colorem, quia de sui ra-
tione est ut in illud tendat.* Ex quibus verbis sic po-
test formari ratio. Quaelibet potentia ad suum
objectum primarium debite applicatum, omni-
que impedito secluso, fertur necessarium, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium; ut constat in potentia visiva, respec-
tu coloris lucidi, & in nostra voluntate, respec-
tu beatorum animis: Sed obiectum formale prima-
rium voluntatis divinae, est divina bonitas, ei
cognitione clara intuitiva, & comprehensiva ap-
plicata, ipsique identificata, nec potest impedi-
mentum adesse: Ergo suam bonitatem Deus dili-
git necessarium utraque necessitate.

41 Alter proponi potest ratio D. Thomae, & sic
formari. Quaelibet potentia habet necessariam
habitudinem ad suum obiectum, juxta suam natu-
ram: Ergo & divina voluntas secundum suam
naturam debet dicere necessariam habitudinem
ad proprium obiectum: Sed natura voluntatis
divinae est ferri ad obiectum in actu secundo,
cum sit actus purus: omnique potentialitatis ex-
pers: Ergo de ratione illius est attingere obje-
ctum necessarium, non solum quoad specificatio-
nem, sed etiam quoad exercitium.

§. II.

Solvantur objectiones.

42 Obijcies primò contra primam conclusio-
nem, D. Thomae de potentia q. 10. art. 2.
ad 5. docet Spiritum Sanctum liberè procedere:
Sed Spiritus Sanctus procedit ex amore divinae
bonitatis: Ergo talis amor est liber, non verò ne-
cessarius.

Respondeo D. Thomam debere intelligi de li-
beritate, ut opponitur coactioni, non verò ut op-
ponitur necessitati; quia voluntas, ut dicitur 1. 2.
q. 6. art. 4. in nullo actu potest cogi, licet in ali-
quibus ne cessitari possit.

43 Obijcies secundo: Modus operandi perfectior
est Deo attribuendus: Sed perfectior modus ope-
randi est operari liberè, & cum dominio sui actus,

Tom. 1.

quàm necessarium, & sine tali dominio. Ergo Deus
non necessarium, sed liberè seipsum diligit.

Respondeo concessa Majori, distinguendo
Minorem. Perfectior modus operandi est opera-
ri liberè, respectu objecti limitati, & in quo non
relocet omnis ratio boni, concedo Minorem.
Respectu objecti infiniti, in quo relocet ratio
summi boni, adaequantis totam capacitatem vo-
luntatis, nego Minorem. Vel etiam dici potest,
quod modus operandi liberè est perfectior modo
operandi necessarium, quando talis necessitas ori-
tur ex imperfecta cognitione objecti, ut contin-
git in brutis; secus verò quando procedit ex per-
fectissima cognitione objecti in quo apparet ratio
summi boni, ut contingit in amore Dei & Bea-
torum.

44 Obijcies tertio contra secundam conclusionem.
Obiectura ut obiectum, solum habet specificare
potentiam, ac proinde illam solum determinare,
& necessitare quoad specificationem, non verò
quoad exercitium: Ergo ex eo quod voluntas di-
vina necessariam habet habitudinem ad bonita-
tem suam, quae est proprium ejus obiectum,
non rectè inferitur, Deum se amare necessarium,
tam quoad specificationem, quàm quoad exer-
citurium.

45 Respondeo primò: Quod licet obiectum secun-
dum se absolute consideratum, habeat solum spe-
cificare potentiam, & eam determinare ac neces-
sitare quoad specificationem; si tamen illud sit
debite applicatum, & omni impedito creat,
ut contingit in proposito, illam determinat ac neces-
sitat, non solum quoad specificationem, sed
etiam quoad exercitium. Ut constat in exemplo
coloris debite applicati potentiae visivae, quo uti-
tur D. Thomas, & in essentia divina clare visa,
quae quia est obiectum debite applicatum volun-
tati Beatorum, illam determinat, & necessitat ad
amorem beatificum, qui necessarius est non solum
quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium.

46 Respondeo secundo, dato Antecedente, ne-
gando Consequentiam, quia, ut supra diceba-
mus, quaelibet potentia habet necessariam habi-
tudinem ad suum obiectum, juxta suam naturam
& conditionem: unde si illa sit actus purus, &
semper debeat ferri in actu secundo ad suum ob-
jectum, necessitatur & determinatur ad illud, non
solum quoad specificationem, sed etiam quoad
exercitium; & ideo cum divina voluntas sit actus
purus, & omnis potentialitatis expers, ex eo
quod illa necessariam habeat habitudinem ad
suum obiectum, rectè inferitur Deum suam boni-
tatem amare necessarium, tam quoad specificatio-
nem, quàm quoad exercitium.

E

ARTICULUS III.

*An Deus diligat necessario creaturas ex-
istentes & futuras?*

§. I.

Quibusdam praemissis difficultas resolvitur.

Circa hanc difficultatem multiplex versatur
sententia. Prima est aliquorum quos suppresso
nomine refert D. Thomas 2. contra Gentes cap.
23. asserentium Deum necessarium quoad specifica-
tionem, & quoad exercitium diligere creaturas
existentes. Quam sententiam dicit Ferrariensis te-
nuisse Aristotelem, Avicennam, & Commentatorem,
CCc ij alle-

Asserentes Deum non operari ex arbitrio libero, sed ex necessitate naturæ. Secunda sententia est aliorum asserentium (ut dicunt Salmanticenses) Deum velle creaturas existentes necessariò quoad specificationem, non quoad exercitium. Tertio alii dicunt, Deum nec liberè, nec necessariò diligere creaturas futuras. Alii denique utramque libertatem respectu creaturarum existentium & futurarum, in divina voluntate, agnoscunt. Pro resolutione.

47. Dico primò: Deum non solum amare res existentes, sed etiam futuras.

Probatur primò: Prædestinatio electorum est ab æterno, & ante mundi constitutionem, ut dicit Apostolus, ac proinde non terminatur ad creaturas ut existentes, sed ut futuras: At in prædestinatione includitur specialis Dei dilectio erga electos, juxta illud Malach. 1. *Iacob dilexi*, & Jerem. 31. *In charitate perpetua dilexi te*. Item P. salm. 102. dicitur quod misericordia Dei erga electos est *ab æterno, usque in æternum*: id est (ut explicant SS. Patres) *ab æterno prædestinationis, usque in æternum glorificationis*: Ergo amor Dei terminatur non solum ad creaturas existentes, sed etiam ad futuras.

Probatur secundò: Diligere est velle bonum: Sed Deus rebus futuris vult aliquod bonum, scilicet existentiam in aliqua differentia temporis habendam: Ergo illas diligit. Addo quod creaturæ futuræ, cum dicant ordinem ad existentiam, sunt bonæ bonitate formali, ac proinde objectum congruum divinæ dilectionis.

48. Dico secundò: Deum non amare necessariò, sed liberè, creaturas existentes, aut futuras.

Probatur primò: *Deus operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ*, ut ait Apostolus ad Ephes. 1. At quod ex consilio operatur, non volumus necessariò, sed liberè (nequit D. Thomas hic art. 3. in argumento *sed contra*) Ergo Deus non ex necessitate, sed liberè diligit creaturas existentes, aut futuras.

49. Probatur secundò: Si Deus necessariò diligeret creaturas, mundus fuisset ab æterno: Sed hoc est contra fidem, ut constat ex illo Genes. 1. *In principio creavit Deus celum & terram*: Ergo &c. Sequela Majoris est evidens: Tum quia libertas creationis sumitur ex libertate voluntatis, quæ est primum liberum, & ex qua ad alias potentias omnis derivatur libertas. Tum etiam quia cum potentia Dei exequens, non possit efficaci ejus voluntati resistere, si necessariò divina voluntas veller creaturas, necessariò etiam potentia ejus executiva illas produceret, & consequenter ab æterno, & non in tempore.

Probatur tertio: Ad perfectionem divinæ voluntatis pertinet amare quodlibet objectum, secundum meritum ipsius: Sed nulla creatura exigit amorem necessarium, tum quia non est bonum infinitum, tum etiam quia non habet necessariam connexionem cum Deo: Ergo nulla creatura necessariò ab illo diligitur.

51. Denique eadem veritas suaderi potest ratione D. Thomæ hic art. 3. Ea quæ sunt ad finem, volentes finem, non volumus necessariò, nisi talia sint ut sine illis non subsistere nequeat. Quia enim ad conservationem vitæ, cibum necessarius est, volentes conservationem vitæ, necessariò volumus cibum; & è contra quia ad iter agendum equus non est necessarius simpliciter, volens iter agere, non idèò necessariò vult equum. Sed bonitas divina, quæ à Deo amatur ut finis, à crea-

turis non dependet, & sine illis potest subsistere. Ergo Deum velle creaturas, non est necessarium, sed liberum.

§. II.

Solvuntur obiectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: In tantum Deus diligit creaturas, in quantum illis communicat esse & bonitatem: Sed rebus futuris, Deus nec esse, nec bonitatem communicat: Ergo eas non amat.

Respondeo cum D. Thoma 3. ad Annibal. dist. 32. quæ unica art. 3. quod dilectio divina creaturarum dupliciter potest accipi: uno modo pro actu dilectionis interioris alio modo pro actu exteriori. Diligere primo modo, idem est ac velle creaturæ bonum, suo tempore ponendum in executione: secundo modo, est velle bonum actu, seu actualiter illi bonum impendere. Amor primo modo consideratus dicit intentionem ponendi creaturas in executione; secundo verò modo importat actualem illarum efficientiam: unde primo modo consideratus, est ab æterno, secundo verò modo, solum in tempore, non ex parte actus, sed ex parte terminationis, ut infra dicemus. Ad argumentum ergo in forma respondeo, distinguendo Majorem: In tantum Deus diligit creaturas amore externo, & effectivo existentie illarum, concedo. Amore interno, & decreto futuritionis illarum, nego. Ad hunc enim amorem, sufficit quod Deus decreverit communicare creaturis bonitatem, & existentiam in aliqua duratione futura.

Objicies secundò contra secundam conclusionem, Deus amat necessariò suam bonitatem infinitam: Ergo & creaturas. Consequenter probatur primò, quia ille qui vult finem, ex suppositione talis volitionis, necessariò vult media ad illum ordinata. Unde cum divina bonitas sit finis creaturarum, si Deus illam necessariò diligit, non potest liberè amare creaturas. Secundo probatur idem Antecedens. Deus eodem actu quo amat necessariò suam bonitatem, ut est finis creaturarum, amat etiam creaturas, ut media ad illam ordinata: Sed idem actus non potest simul esse necessarius & liber: Ergo Deus non potest liberè diligere creaturas.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius primam probationem, distinguo Majorem: Qui vult finem dependentem à mediis, concedo; ab illis independentem, nego. Licet autem divina bonitas sit finis creaturarum, ab illis tamen non dependet. Ad secundam probationem dicendum est, quod idem actus divinæ voluntatis, etiam virtualiter indistinctus, ob suam eminentiam potest simul esse necessarius & liber, secundum diversas illius terminationes: necessarius quidem per ordinem ad divinam bonitatem, ut objectum primarium; liber verò, per ordinem ad creaturas, tanquam objecta materialia & secundaria, ut constabit ex dicendis disputatione sequenti.

Objicies tertio: Sicut Deus alia à se intelligit, intelligendo essentiam suam, ita etiam alia à se vult, volendo bonitatem suam, ut ait D. Thomas hic art. 2. ad 2. Sed creaturæ à Deo necessariò cognoscuntur in essentia divina tanquam in causa: Ergo & necessariò ab illo diliguntur.

Respondeo datà Majori, distinguendo Minorem: Creaturæ à Deo necessariò cognoscuntur, creaturæ.

creaturæ possibilis, concedo; existentis, vel futuri, nego. Licet enim scientiæ rerum possibilium in Deo, quæ simpliciter intelligentiæ nuncupatur, sit naturalis & necessaria, utpote antecedens omni decreto divinæ voluntatis; scientia tamen futurorum & existentium, cum sit innixa decreto, ac in eo fundata, est libera, ut in Tractatu de scientia Dei ostendimus.

A amari à Deo quo ipse seipsum diligit; si quidem prout sic consideratæ, sunt ipsemet Deus, sed loquimur de illis secundo modo consideratis, & quarimus, an in illo esse objectivo in quo cognoscuntur ab intellectu divino, amenturetiam à divina voluntate? Quod ut magis explicetur, & status difficultatis magis aperiatur.

Suppono tertio tanquam certum apud omnes, Deum possibilia non amare amore efficaci, seu effectivo: id enim Deus diligit amore prædicto, cui communicat aliquod bonum. At purè simplicibus nullam bonitatem communicat, cum decreverit illa nunquam extra causas ponere: Ergo illa non diligit amore efficaci, seu effectivo. Solum ergo difficultas est, an ad creaturas possibiles terminetur voluntas divina per amorem simplicis complacentiæ.

Partem affirmativam tenent Scotus, Fonseca, Vazquez, Arrubal, Herice, Ruiz, alique Recentiores; quibus ex Thomistis adhæret Marcus à Serra in Commentario art. 2. quæ sequentis. Negantem verò communiter defendunt alii Discipuli D. Thomæ, quibus subscribit Suarez in Metaph. disput. 30. sect. 6.

60.

ARTICULUS IV.

An Deus amet Creaturas possibiles!

§. I.

Præmittenda.

§. II.

Resolutio difficultatis.

Dico igitur: Creaturæ possibilis nullo modo amantur à Deo.

Hanc conclusionem probant aliqui, primo quia amor Dei erga creaturas non est affectivus, sed effectivus, & infundens bonitatem in rebus, ut docet D. Thomas quæ sequenti art. 2. Unde cum circa possibilia, in quantum hujusmodi, Deus nihil efficiat, & nullam eis perfectionem aut bonitatem infundat, inde colligunt Deum non amare creaturas possibiles. Secundo probant, ex eo quod amare est velle bonum: Sed Deus nullum bonum vult creaturis simplicibus, cum decreverit nunquam illas ponere extra causas, in quo includitur carentia omnis boni: Ergo illas non diligit. Tertio probant, quia objectum amoris est bonum: creaturæ autem possibilis carent omni bonitate, quia nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam ut in aliqua differentia temporis habendam: Ergo non diliguntur à Deo.

61.

Verum tres illæ rationes quibus illi Recentiores præcipue innituntur, non videntur efficaces, nec solidæ; quia duæ primæ solum probant Deum non diligere res possibilis amore efficaci, seu effectivo, quod concedunt Adversarii; non tamen ostendunt, voluntatem divinam per amorem simplicis complacentiæ ad eas non terminari; de quo solum procedit præsens difficultas & controversia, ut in tertia suppositione annotavimus. Tertia verò supponit falsum, vel saltem aliquid dubium & incertum, quod scilicet res mere possibilis, in statu mere possibilitatis consideratæ, omni bonitate careant: quævis enim certum sit, illas non esse bonas simpliciter, quia nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam; probabile tamen est, & doctrinæ D. Thomæ conforme, eas esse bonas secundum quid, quatenus sunt perfectæ perfectione essentiali, & nihil illis deest ex prædicatis sibi essentialibus, ut constabit ex dicendis §. sequenti. His ergo rationibus prætermisiss.

62.

Probatum primo conclusio: Si Deus creaturas possibilis diligeret, non liberè, sed necessariò eas

63.